

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Piątek dnia 26 Marca v.s. 1826 roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Rozporządzenie odwiezienia CESARSKICH Regalijów, Orderów Rossyjskich i zagranicznych z Soboru Petro-Pawłowskiego.

Po dopełnionem pogrzebieniu ciała w Bogu spoczywającego NAYJAŚNIEJSZEGO CESARZA ALEXANDRA I, CESARSKA Korona, Berto i Jabłko, znajdujące się w Soborze na katafalu, odwiezione będą z należytymi honorami do Pałacu zimowego JEHO CESARSKIEY MOŚCI w porządku następnym:

Osoby, które niosły te Regalija w processyi żałobney, ze swojemi assystentami, przyymają je z katafala od Wielkiego Marszałka i za poprzedzającymi 4ma Kamer-Junkrami, 4ma Kamerherami, dwoma Mistrzami obrzędów i Wielkim Mistrzem obrzędów, poniosą na węgłowiach do stojących u podjazdu cerkiewnego, Nadwornych pojazdów; wsiadłszy w nie, odjadą w tym porządku:

- 1). Oddział Kawalergardów z oficerem.
- 2). Oficer stajenny konno; za nim trzech masztalerzów.
- 3). Karetę poczwórna dla Kamer-junkrów.
- 4). Takaż dla Kamerherów.
- 5). Otwarty faeton dla Mistrzów obrzędów, cugiem.
- 6). Otwarty faeton dla Wielkiego Mistrza obrzędów, cugiem.
- 7). Oficer stajenny.
- 8). Dwóch Podbereyterów, za nimi trzech masztalerzów konno.
- 9). Trzy karety poczwórne cugami, każda z dwoma jeźdźcami na przodzie; a po bokach naprzeciw każdej po dwóch Kawalergardów — W tych karetach znajdować się będą, Osoby, które otrzymały od Wielkiego Marszałka, CESARSKIE Regalija; w 1szej z CESARSKIM Jabłkiem; 2giey z CESARSKIM Berto; a w 3ciey z CESARSKĄ Koroną.
- 10). Na zamknięcie orszaku będzie oddział Kawalergardów z Oficerem.

Orszak ten, przybywszy do Pałacu Zimowego JEHO CESARSKIEY MOŚCI, wjedzie na wielki jego dziedziniec, gdzie straż, wystąpiwszy do broni, odda cześć Regaliom; zatrzyma się przy paradyżnym podjeździe, na którym znajdować się będą: Kamer-Furyer, dwóch Furyerów Dworu, i sześciu Kawalergardów, za którymi, równie, jak za przybyłymi Kamerjunkrami, Kamerherami, dwoma Mistrzami obrzędów i Wielkim Mistrzem obrzędów, wyniesione z pojazdów Regalija, odniosą się do Sali Białey, gdzie będą spotkane przez Wielkiego Marszałka Dworu i dwóch Marszałków Dworu, którzy także poprowadzą je do Sali Brylantowey, przed którą znajdować się będzie Wielki Marszałek — Do tej Izby, z obu stron Osób niosących Regalija, weydzie po jednym z każdego boku Kawalergardzie.

Kiedy zaś nastąpi rozkaz Na y w y ż s z y, wniesienia Regalijów do Izby brylantowey, wówczas weyda z Wielkim Marszałkiem, Marszałkami Dworu, i Wielkimi Marszałkami Dworu, Osoby z Regalijami; a po przyjęciu ich przez JEHO CESARSKĄ MOŚĆ, wszyscy wyйдą i do swych rozjadą się domów.

Inne zaś Regalija, jako to: Korona Kazańska, Korona Astrachańska, Korona Sybirska i Korona

Taurycka, przez Członków Kommissyi żałobney, wprost z Soboru, wysłane będą do Moskwy, z tymże Urzędnikiem i w tymże porządku, jakim były przywiezione ztamtąd do Petersburga.

Po czém wszystkie Ordery w ogólności, przez jednego z Członków Kommissyi żałobney, jey będą dostawione; zkąd Ordery Rossyjskie odeszły się do Arsenалу Petersburskiego dla zachowania; zagraniczne zaś przeniesione będą do P. Zarządzającego Ministeryum spraw zagranicznych, dla odesłania do tych Dworów Europejskich, do których należą.

Ciało zmarłego CESARZA ALEXANDRA PAWEOWICZA pogrzebiono w Soborze śś. Piotra i Pawła, po prawey stronie ołtarza, blisko Drzwi Królewskich, w jednym rzędzie z mogiłą błogosławioney pamięci CESARZA PAWEŁA PIOTROWICZA — Tegoż dnia mogiła zupełnie została przykryta, a nad nią, podobnie jak nad innemi, postawiony marmurowy sarkofag z napisem, okryty szkarłatem i otoczony balustradą — Nazajutrz w niedzielę d. 14, odprawiła się nad mogiłą obrzędem biskupim panichida.

Dostrzeżono, że w czasie uroczystości, z przyczyny zeszłego CESARZA obchodzonych, zawsze niemal sprzyjała piękna pogoda — Bywało, iż wieczorami, pada deszcz, lecz w dzień uroczystego wjazdu, parady, i t. d., niebo się wyjaśni, a słońce w całym blasku oświeca obchód — Natura rozweselała się nod kochankiem niebios — Teraz i ona widocznie dzieli z nami żal nad nienagrodzoną stratą — Przez cały pierwszy tydzień postu, jasna i sucha była pogoda, lecz w dniu wprowadzenia ciała zeszłego MONARCHY, niebo się zachmurzyło, śnieg padał, a wiatr dął ostry — W drugim tygodniu pogoda się ustaliła i była najpiękniejszą, aż do piątku — Lecz w sobotę, w dniu pogrzebu, chmury osłoniły horyzont, zaczął padać śnieg obfity, z gwałtowną zamiecią.

Pierzchniycie chmury: ukaż się słońce i ogrzej nas dobroliwemi twemi promieniami, tak, jak dusze nasze oświeca i grzeje, sprawiedliwy, dobroczynny Monarcha, wybrany przez ALEXANDRA za Dziedzica JEHO sławy i miłości Narodu!

Wyjątek z doniesienia NAYJAŚNIEJSZEMU CESARZOWI, przez Dowódcę oddzielnego Kaukazkiego korpusu, Jenerała piechoty Jermołowa, o działaniach wojsk naszych przeciwko Horcom.

Jenerał piechoty Jermołow, złożywszy oddział wojska, z dwóch batalionów Szyrwańskiego, batalionu Apszerońskiego i jednej roty Tyflijskiego, półków pieszych, z jednego batalionu 41 półku strzelców i jednej roty 43 półku strzelców, ze czterech dział artylleryi konney, dziewięciu pieszych, dwóch górney, tudzież z 600 kozaków liniowych, dnia 26 stycznia wystąpił z twierdzy Groźney.

Dnia 27, 500 kozaków z rotą piechoty i jednym działem, obeyrzało przeprawy przez rzekę Argun, przy dosyć mocnym z obu stron strzelaniu.

Dnia 28, dla połączenia, wojska wyprawdzone zostały ze wsi Atagi; od wsi i po skrzydłach

nieprzyjaciel nacierał na oboz, lecz rychło został odparty.

Dnia 29, nieprzyjaciel rozpoczął strzelanie, które kilka naszych wystrzałów kartaczami uspokoiło. Tego dnia dostrzeżono siły nieprzyjacielskie, znacznie pomnożonemi — W nocy na dzień 30 wystąpił został Podpółkownik *Kowalew* z dwoma batalionami dowodzonego przezeń półku Szyrwańskiego pieszego, z jedną rotą 41 półku strzelców, z 6 działami i 500 kozaków, dla zniszczenia wsi *Czachkery*, o sześć wiorst od obozu odległej, dokąd zawsze ścigał się nieprzyjaciel.

Batalion i półku Szyrwańskiego ją zajął: nade dniem korzystając z mgły grubey nieprzyjaciel, będący za rzeką *Argunem*, atakował woyska nasze. Szybko mimo strzelców przeleciała jego jazda, i starła się z kozakami, którzy, wzięwszy ją naszablami i dzidy, rychło do ucieczki przynagli. Wkrótce potem znaczne gromady piechoty uczyniły atak, lecz przyjęte zostały kartaczami. Nieprzyjaciel zdobywając się na siły, zrobił trzeci uporczywy atak; lecz kartacze, nieustający ogień piechoty i nadbiegli kozacy dokonali porażki.

Nieprzyjaciel był w liczbie trzech tysięcy ludzi — Z własnego wyznania Czeceńców wiemy, że oni samych tylko zabitych liczą przeszło 200 i wielu ciężko ranionych — Z naszej strony w tej potyczce i poprzedzających podjazdach zabito rang niższych 4, raniono Ober-oficerów 5, niższych rang 44; dwóch zaś Ober-oficerów i 12 rang niższych dostało kontuzji.

Odtąd, ani jednego już nie dano wystrzału; a woyska z lutego wróciły się do twierdzy *Groźney*; w dali po górach widać było same tylko nieprzyjacielskie stráže.

Dnia 5 lutego, powtórnie Jenerał *Jermołow* wystąpił z twierdzy *Groźney*, w zamiarze uderzenia na wieś *Szali* — Przybywszy do rzeki *Argunu*, dowiedział się, że mieszkańcy tej wsi i innych okolicznych wiosek, opuściwszy swoje domy, uciekli z familiami do lasów; dla czego przeszedł do wsi *Aldy*, z której mieszkańców zbuntowanych wygnał, a pokornym przebaczył.

Tu się przez kilka dni zatrzymał Jenerał *Jermołow*, czekając końca trwających wtedy mrozów — W nocy na 16 lutego, wyruszywszy z *Aldy* przybył do tak zwanej *Hoytyńskiej* puszczy — Tu Jenerał *Jermołow* spodziewał się zaciętego odporu: wiadomo bowiem było, iż czeceńcy zamierzali w tym lesie bronić się, lecz niespodziane nadejście woysk naszych i mocne zimno, nie dopuściły im w znacznej zebrać się sile — Pod naczelnictwem dowódcy 43 półku strzelców Podpółkownika *Soroczana*, cztery rot piechoty użyte były do zajęcia drogi, przez las wiodącej; batalion zaś 41 półku strzelców, poszedł spieszenie otoczyć puszcę — Przy wyjściu spotkał go nieprzyjaciel w zasiekach; lecz strzelcy krzycząc uł! rzucili się na zasieki i zmusili nieprzyjaciela do ucieczki — 500 kozaków ścigało pierzchających w przeciagu wiorst dziesięciu, z ustawicznem strzelaniem.

Dnia 17 woyska przebyły tylko pięć wiorst i zajęły wieś *Eychi* — 18go miały nocleg we wsi *Daud-Martan* — 19go atakowały wieś *Szeleczichi*; cztery działa zrobiły do niej wstęp łatwy, a dwie rot apszerońskiego półku wnet ją zajęły.

Przeprawiwszy się przez rzekę *Ossę*, woyska nasze rozłożyły się przy wsi *Kazachkeczu*.

Dnia 20 przeszedłszy na lewy brzeg rzeki *Sunży*, przybyły 21 do twierdzy *Groźney*.

W przeciągu całego czasu, ze strony naszej ubito rang niższych 3; raniono 1 Ober-oficera i 11 rang niższych — Po tych działaniach nieprzyjaciel pokazuje nadzwyczajną lekliwość; woyska nasze nie widzą czeceńców.

Okazującym żal z dopuszczenia się zdrady dano przebaczenie, nieukorzonych zaś wioski i należące do nich zapasy zboża zniszczono.

TURCYA.

Od granic tureckich d. 28 lutego.

(z *Gazety Warszawskiej*).

Listy z *Janiny* donoszą o przybyciu tam 3

Komisarzy tureckich z orszakiem, składającym się przeszło ze 100 osób, dla rozpoczęcia układów z rządem greckim. Zdaje się, iż Grecy obawiają się ukrytego złego zamiaru, który czyni im wstręt od słuchania propozycyji wspomnianych Komisarzy.

Donoszą z *Milos*, iż Sfakioci oświadczyli rządowi greckiemu, że wtenczas chcą się złowu wziąć do broni przeciw Turkom, kiedyby im przysłano 200 cetnarów sucharów, 20 000 kilos (pewna miara) zboża, potrzeby wojenne, i dowódcę z korpusem posiłkowym, wynoszącym 1000 ludzi.

List z *Korfu* pod d. 10 b. m. wyraża: „Z rozkazu Porty *Ibrahim* basza objął naczelną dowództwo woyska oblegającego *Missolongę*. Reszta basza, chociaż urażony tym rozkazem, oddał swojemu rywalowi przygotowane roboty do zdobycia twierdzy, a potem udał się do osobnego obozu w *Anatolikon*. Wielkie poróżnienie panuje między temi obu dowódcami. Reszta basza ma 7500 Azjanów i Albańczyków, a *Ibrahim* 8000 arabów, piechoty i jazdy. *Ibrahim* strzela tylko dotąd do twierdzy, i codziennie grozi przypuszczeniem szturm. Przed kilku dniami wezwał obleżonych, aby się poddali pod warunkami, jakie sami ułożą. Odpowiedzieli, iż w układach z nim sam tylko huk dział zastąpi rozmowę.

Dnia 3 marca.

List z *Liworny* pod d. 1 b. m. wyraża: „Twierdza *Missolunga* daje ciągle bohatyrski odpor; lecz jakże 15 000 ludności potrafi długo oprzeć się głodowi, który bardzie dokucza, niż nieprzyjaciel? Cztery fregaty egipskie, pod dowództwem officerów chrześcijańskich, trzymają w zamknięciu miasto od strony morza, a kanonierowie francuzcy strzelają do niego od lądu. Bawiący tu agent baszy egipskiego otrzymał pieniądze i rozkaz, aby przyspieszył uzbrajanie dwóch fregat, które na tutejszych warsztatach budują. Fregaty te mają się prężyć z dwoma innemi, budowanymi w *Marsylii*. Przed trzema laty przedano w *Marsylii* dwie fregaty de jowi algierskiemu, i dla tego to *Marsylię* nazwano miastem tureckim.

— Dnia 4. —

List z *Itaki* pod d. 16 lutego donosi, iż floecie greckiej nie udało się d. 12 t. m. opatrzyć twierdzy *Missolungi* w żywność, której miasto to ma jeszcze tylko na 20 dni.

HISZPANIA

Madryt d. 2 marca.

(z *Gazety Warszawskiej*).

Zpomiedzy Hiszpanów, których jako stronników *Bazana* rozstrzelano d. 24 z. m., kilku przybrało zmyślane nazwisko, aby hańba ich czynu nie spadła na ich rodziny. Niektórzy jednak przed śmiercią wymienili prawdziwe swoje nazwiska, i tak: niejaki *Juan Videly* i *Tejades* oświadczył, iż się zowie *Don Pedro Ferrar*, i był dawniej kapitanem w korpusie *Milansa*; inny *Juan Lopez* przyznał się, iż jest synowcem Jenerała *Cortez*. Buntownicy chcieli umknąć na statki, które jednak dla przeciwnego wiatru nie mogły zbliżyć się do brzegu. Tak nazwany Podpółkownik *Selles* był konduktorem dyliżansu. Mocny smutek Króla *Jmci* z tego nowego zamachu wicherzycieli, doznał ulgi przez to jedynie, iż wierni poddani, a zwłaszcza ochotnicy rojalistowscy, mieli sposobność okazania swóego przywiązania do Monarchy i gorliwości w służbie.

Ze czterech okrętów, które składały wyprawę *Bazana*, trzy miały się zbliżyć do portu *Grac*.

Jenerał *Saint Marc*, mianowany dowódcą w *Saragossie*, prosił o uwolnienie siebie od tego przedsięwzięcia; lecz Król *Jmci* nie przychylił się do podanej prośby. Jenerał *O'Donnel*, dowódca w *St. Roch* pod *Gibraltar*em, został jenerałem kapitanem prowincyi *Walencyi*, na miejsce Jenerała *Carvajal*, który otrzymał stopień jenerałego Inspektora ochotników.

Wybieranie zaległych podatków od roku 1816 wnieciło rozruchy w kilku prowincjach. Niektórzy Alkadowie stanęli na czele zbuntowanych

gmin: w samej prowincyi *Talaveira* uwięziono ich 20 i zaprowadzono do *Toledo*.

— Dnia 6 —

Słychać, iż *Xiążę Infantado* podał powtórnie prośbę do Króla Jmci o uwolnienie siebie od urzędu; lecz Monarcha nie przychylił się do niej.

Mówią tu o przybyciu Deputacyi z *Hawany*, mającej polecenie upraszać Króla Jmci, o układanie się z oderwanemi osadami, aby wyspa *Kuba* nie uległa intrygom Meksykanów i Kolumbiczyków.

Dnia 9 z. m. ogłoszono w *Gibraltarze* następującą urzędową wiadomość: „Konsul Króla Jmci Katolickiego w tutejszym porcie uwiadamia Kapitanów okrętów hiszpańskich i wszystkich kupców, iż od jeneralnego Konsula hiszpańskiego w *Paryżu* odebrał pod d. 14 stycznia niepomyślne doniesienie, iż korsarze algierscy napastują wszelkie okręty hiszpańskie.” Słychać, iż niedawno wypróżniono skarb krajowy dla zapłacenia barożu dejowi algierskiemu w ilości 2ch milionów realów.

(z *Korrespondenta Hamburskiego*.)

Xiężna Beira największą trwogą nabawiła familią królewską przez nagłą chorobę, w której przez siedm godzin w najstrasliwszym przesileniu zostawała. Paroxyzmy, które na nieszczęście w dniach naszych bardzo często się zdarzają i którym także *Xiężna* od kilku lat, lubo rzadko ulegała, tego razu tak ją mocno i ciągle napadły, że królewski Doktor *Castello*, wszystkich środków swej nauki używszy, nie zdołał uśmierzyć choroby, i z tego powodu nie wahał się oświadczyć otwarcie Królestwu ichmość swej niespokojności.

— Ojciec *Cyryllo* został aresztowany w swej celi.

— Jenerał *Mina* nie wyładował do Hiszpanii, a przyjaciele jego zapewniają, iż jeżeli on Anglią opuścił, tedy bez wątpienia udał się do Meksyku, gdzie mu miano ofiarować dowództwo wyprawy do wyspy *Kuby*.

— Rzadko nieszczęśliwy wypadek sam jeden przychodzi: pomimo ścisłego stanu naszych finansów, rząd angielski przysłał w tych dniach Pana *Corck*, ażeby się silnie domagał opłaty wynagrodzenia, o które od kilku już lat rzecz się toczy. Ma on zalecenie, ażeby do Londynu przywiózł odpowiedź wyraźną: gdyż gabinet angielski sprzykrzył sobie tak długą przewłokę.

— Rozumieją, że Jenerał *Capoche*, którego uważają za naczelnika karolistów i który więcyy już roku siedzi w więzieniu, wkrótce będzie sądzony. Fiskał doprasza się kary śmierci, trudno jednak, aby na nią był skazany.

PORTUGALIA.

Donieśliśmy już o śmierci N. Cesarza i Króla Jmci Portugalskiego, w dniu 10 marca o godzinie 6 wieczorem przypadłej, Monarcha ten, o niebezpieczeństwie swego życia od lekarzy uwiadomiony, już dnia 8 spowiadał się i Przenajświętszy Sakrament przyjął, a d. 6, o godzinie 9 zrana, ostatniem pomazaniem na drogę wieczności opatrzony został. D. 7 wydał dekret, oddający rządy państwa Infantce *Isabelli Maryi*, córce, z radcami stanu Kardynałem Patryarchą, Xięciem *Cadaval*, Margrabią *Vallada*, Hrabią *Arcos* i Ministrami Sekretarzami stanu każdego wydziału.

ANGLIA.

Londyn d. 17 marca.

(z *Korrespondenta Hamburskiego*)

Oddawna już wiadzano, że Król więcyy cierpi, jak zwyczajnie, na podagrę; jednakże ogłoszony wczorayszy biuletyn, o stanie zdrowia N. Pana, uczynił wielkie wrażenie:

W pałacu królewskim *Windsor Park* d. 16 marca.

„Król Jmci od trzech tygodni cierpi na po-

dagrę; ale ostatniego poniedziałku N. Pan miał gorączkę i symptomata zapalenia. W poniedziałek i wtorek puszczano krew z wielkim skutkiem. Wczora Król Jmci małą miał gorączkę, a dzisiaj jeszcze mnieyszą, *Henry Halford*, *Maethew John Tierney*, *Henry Herbert Sauthe*:

W następném wydaniu *Gazety Courier* ogłoszono drugi następujący biuletyn.

W pałacu królewskim *Windsor* dnia 17 marca.

„Król Jmci miał noc spokojną. N. Pan prawie gorączki już nie ma, i lepiej się ma. (następują powyższe podpisy).

— *Xiążę York* udał się wczora do *Windsor* do Króla, brata swego. Ministrowie także *PP. Canning* i *Peel* i Kancelarz Izby skarbowej opuścili wczora wieczorem Izbę niższą, nim całonocnie się rozeszali.

— Obawa o Króla miała także wpływ i na interesy pieniężne. Speculanci rozniesli rozmaite pogłoski, dla korzystania z okoliczności. Tak między innemi *Lord Liverpool*, *P. Peel* i *P. Canning* wczora w nocy o godzinie 11 wyjechali najszybciej do *Windsor*.

— *Sir Karol Long* i *Baron Fagel*, poseł niemiecki, mieli wczora interesa w kancelaryi stanu stosunków zewnętrznych.

— Według najnowszych wiadomości z *Kalkuty*, pod d. 5 listopada, zawieszenie broni z *Birmanami* miało być odnowione. Tym czasem wysyłają jeszcze wiele potrzeb wojennych i woyska do *Rangoon*, i jeszcze nie było nic pewnego o wypadkach układów.

— *Gazeta Times* mocno się obraża, że naród wcześniej nie był uwiadomiony o zdrowiu Króla Jmci.

— Taż gazeta zaprzecza pogłosce, że *Mina* Anglią opuścił, i utrzymuje, że on teraz przebywa w *Bristolu*.

— We dwóch dniach zawinęło do *Hull* 15 okrętów z ładunkiem kości z *Hollandyi*.

— Na wyspie *Malcie* handel zbożem idzie bardzo czynnie. Wiele stąd ładunków zboża tam wysłano.

FRANCYA.

Paryż d. 12 marca.

(z *Gazety Warszawskiej*.)

Gdy Król Jmci, wracając wczoray z przejażdżki, jechał przez pola Elizeyjskie, zламаł się drag u pojazdu, przez co przednia część tegoż pojazdu odłączyła się od tylnej. Monarcha wsiadł do innego pojazdu z zimną krwią i zwyczajnym dobrym humorem.

Dnia 17 b. m. odprawi się w tutejszej stolicy pierwsza powszechna processya Jubileuszowa. Król Jmci z rodziną swoją znajdować się będzie na niej. Arcy-Biskup w liście Pastorskim wyraża, iż wspomniona processya, tym, którzy na niej będą, rachować się będzie za 5 dni prywatnie odprawionych stacyy. W czasie jej należy zmówić cztery razy 5 *Oycze nasz* i 5 *Zdrowaś Marya*, a oprócz przepisanych modlitw, należy śpiewać 7 Psalmów pokutnych i Litanią do Wszystkich Świętych.

SAXONIA.

Drezno dnia 6 marca:

Przeszłego czwartku Monarcha nasz ukochany, był w niebezpieczeństwie zagrażającem życiu. Król Jmci ze swoją małżonką powracał z *Meritzburga*, gdy nagle dyszel wozu chłopskiego, którego człowiek koni strzymać nie mógł, tak silnie w powóz królewski uderzył, iż go przebił i dopiero w samymże powozie zламаł się. Króla to coaliło, iż na boku powozu był zasnął, i między Królem a Królową środek próżnym został: (K. W.)

NIDERLANDY.

Haga d. 9 marca.

(z *Korrespondenta Warszawskiego*.)

Donoszą z *Batawii*, że Jenerał *Klatten* wy-

ruszywszy ku Dyacorta 2000 nieprzyjaciół rozproszył i stolicę tę zajął. Wezwał on naczelników powstańców, aby się poddali, dla uniknięcia niepotrzebnego krwi rozlewu, lecz ci schronili się ku stolicy Kador, a dnia 20 zostawili w posiadaniu naszym Selorang. W kilka dni potem uderzyli na Kador, siłą tak przemagającą, iż porucznik *Helmes*, z oddziałem swoim przed niemi cofnąć się musiał; jednakże Podpułkownik *Cochius*, nadoiagnawszy z 400 ludźmi ocalił tę stolicę pobitwyszy nieprzyjaciela. Zdaje się, iż między powstańcami panuje niezgoda, i że wielu ich naczelników za nami się oświadczy. Gorliwy rząd naszego przyjaciela, Rządca *Magalang*, dostawszy się przypadkiem w ręce nieprzyjaciół, został przez nich zabity. Na północno-wschodniej stronie wyspy Jawy pobito również kilka oddziałów powstańców.

Ogłoszenie układów Dworu naszego z dworem rzymskim jest odłożone, gdyż, jak słychać, rozpoczęto nowe układy, które spodziewać się mogą bliskiego pojednania.

PRUSSY.

Pocztą d. 23 marca.

Razem z gminą i załogą ewangelicką, Król Jmć ze swoim domem i orszakiem przyjmował dzisiaj Komunią świętą z rąk Biskupa *Dra. Eylerta* i Kapelana wojskowego *X. Offelsmeyera* (*G. P. S.*)

(z *Korrespondenta Hamburskiego*).

Mówią bardzo o rozprawach rady stanu, względem nowego prawa o majoratach.

— Donoszą z Pruss Wschodnich, że bardzo u nas jest znakomity wzrost przemysłu budowania okrętów. Na wszystkich warsztatach okrętowych widać ruch największy. W samym Królewcu jest na warstacie 8 okrętów, a między niemi jeden więcej, niż 300 łasztowy. Wiele okrętów budują na rachunek Hamburga. Mnóstwo dębów, które tej zimy do warsztatów okrętowych przywieziono, bardzo jest wielkie.

WŁOCHY.

Rzym d. 26 lutego.

(z *Korrespondenta Hamburskiego*).

Mówią tu o Bulli, którą Oyciec ś. ma wydać do duchowieństwa całego kościoła katolickiego, wzywając do prześladowania i wytępienia sekt politycznych, zmierzających do wywrócenia tronu i ołtarza, do podkopania spokojności publicznej i do roznoszenia wszędzie mordów i bezładu. Oyciec ś. nie tylko napomina duchowieństwo, ale rozkazuje mu, użyć wszystkich, w mocy jego będących środków, odkrywać istniejące, tak nazwane towarzystwa tajemne, a opierać się nowo tworzącym się. Bulli tej 500 exemplarzy wydrukowano już w drukarni Kamery i wkrótce mają być rozestane za granicę. I tu już poczyną policya na większe tego rodzaju towarzystwa dawać baczną, czego dotąd nie było. A tak, towarzystwo, z 80 prawie Francuzów złożone, które dla obecnego teraz tu poety *Delavigne*, chciało dać wielki obiad, zaledwie, i to z trudnością, za wstawieniem się posła francuzkiego pozwolenie otrzymało.

ROZMAITE WIADOMOŚCI.

W czasie smutnej walki pod *Quiberon*, pewny *Officer Rojalistowski*, choć ranny, znalazł przecież sposobność ratowania się ucieczką z ta-

go placu rzezi, na którym mordowano jego współtowarzyszów. Był bezbronny. Nagle przy zakręcie płotu wpada na oddział *Republikanów*. „To emigrant! zawołano, pal do niego, po za płotem! Odbierający rozkaz takowy, był żołnierzem z 12 półbrygady. *Officer Rojalistowski* odzywa się do niego „moje życie w twoim jest ręku, postąp jak ci się podoba.“ „Nie dałem ci go, odpowiada żołnierz, nie odbiorę go więc. Przechodź za płot, a ja wystrzelę na wiatr.“ Tym sposobem ocalona została ofiara, a wybawiciel, nie przestając na wskazaniu sposobu ucieczki, podzielił się jeszcze pieniędzmi i chlebem. Dowiadujemy się, że ten człowiek szlachetny żyje teraz w gminie *Departamentu Mozy*. Równie skromny jak bezinteresowny, ciągle zamieszkał o swym szlachetnym postępku, i nie chciał nawet wyjawić nazwiska *officerowi rojalistowskiemu*, któremu życie ocalił.

— Pewien siodlarz w *Cambrai* znalazł niedawno w kupionym starym siodle znaczną summę pieniędzy w monecie niemal wszystkich europejskich krajów, i tyle sobie trudów zadał, iż się o pierwsiakowym właścicielu siodła, w celu oddania mu pieniędzy wywiedził. Był to stary furyer, który podczas wojny hiszpańskiej w *Saragocie* łazarecie umarł. Poczciwy siodlarz nie poprzestał na tém, wywiedził się jeszcze o ubogiej rodzinie zmarłego i zwrócił jej pieniądze.

— W okolicach *Valenciennes* uprawiają taki len, który do trzech stóp wysokości wyrasta, sposobem następującym: siemię zapisują z *Rossyi*, a len pierwszego roku zebrany: używają do robienia zwyczajnych płócien. Siemię z tego zbioru wybierają starannie i sieją na pewnej przestrzeni, trzy razy więcej, jak zwykle się na nię wysiewa. Rola powinna być dobrze nawieziona i liściem drzew pokryta. Z powodu gęstości siewu nie może się len rozrastać, ale w długich i cienkich łodygach w górę idzie. Nawóz ułatwia prędkość jego wzrost, a liście utrzymujące wilgoć rosy i deszczu, wspierają łodygi, które będąc nadzwyczaj wysokie łatwo przez wiatr i deszcz mogłyby być połamane. Len taki, zbiera się wtenczas, kiedy jeszcze nie zupełnie jest dojrzały; każda łodyga przy końcu rozszczepiona, oddziela się starannie. Nasienie, będąc niedojrzałe, nie może być do powtórnego siewu używane, a rola, na której taki len był zebrany, niezdatna jest podzielić przez lat 20, wszakże obfity zbiór lnu hojnie wynagradza stratę.

Kurs Sanktpetersburski.

Dnia 12 marca.

Amsterdam	na 65 dni	—
	— 3 miesiące	45
Hamburg	— dni	8 $\frac{2}{3}$
	— 3 miesiące	8 $\frac{4}{5}$
Londyn	— 3 miesiące	9 $\frac{1}{2}$
Paryż	— dni	97 $\frac{1}{2}$
	— 3 miesiące	97 $\frac{1}{2}$

Moneta Rossyjska i cudzoziemska.

Dukat hol. nowy	11 r. 80 k.
— — stary	11 r. 60 k.
Piastry twarde hiszp.	—
Jefimki	—
Rubel złotem	3 r. 89 k.
— — srebrem	3 r. 71 k.

Papiery komisyyi umorzenia długów.

6 $\frac{1}{2}$ assyg.	106
6 $\frac{1}{2}$ brzęcząca moneta	—
5 $\frac{1}{2}$ takóż	85

Kurs wileński na assygnaty od dnia 23 marca: rub. sreb. 3 rub. 73 kop., czerw. złoty nowy r. 11, k. 80; imperyal 37 rub. 30 kop.

Pozwolono drukować. Z polecenia *JW. Litewskiego Wojennego Gubernatora* *Andrzej Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.*

w Drukarni Redakeyi.